

Beslissing Regionale klachtencommissie inzake klacht van de heer X.

Klacht : 08.001/527
Wet : Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz)
Wet verplichte ggz (Wvggz)
Datum binnenkomst klacht : 30 oktober 2023
Datum hoorzitting : 12 december 2023
Datum beslissing : 22 december 2023

1. STUKKEN

De klachtencommissie heeft kennisgenomen van:

- Klachtformulier van 28 november 2023
- Uittreksel uit het dossier
- Verweerschrift van 8 december 2023

2. KLACHTENPROCEDURE

De klachtenprocedure is begonnen met het klaagschrift van de heer X. van 28 november 2023. Verweerders, klinisch psycholoog en verpleegkundig specialist, hebben op 8 december 2023 een verweerschrift aan de klachtencommissie toegezonden.

Op 12 december 2023 heeft er een hoorzitting plaatsgevonden waarbij de volgende personen aanwezig waren:

- *de klachtencommissie:* voorzitter
psychiater Reinier van Arkel
lid
- *secretaris:*
- *notulist:*
- *klager:* de heer X., die zich in deze heeft laten
bijstaan door patiëntenvertrouwenspersoon
- *verweerder:* mevrouw A., klinisch psycholoog, en mevrouw M.
B., verpleegkundig specialist.
de heer C. is uit dienst en niet aanwezig.

Tijdens de hoorzitting hebben partijen ieder hun standpunten toegelicht.

3. KLACHT

Klager klaagt over de gang van zaken rondom zijn euthanasiewens, het inzetten van verplichte zorg zonder een zorgmachtiging en het delen van informatie met zijn bewindvoerder zonder dat hij hiervoor toestemming heeft gegeven.

4. STANDPUNT VAN PARTIJEN

Klacht over de gang van zaken rondom de euthanasiewens

De voorzitter geeft aan dat de wijze waarop door de behandelaar volgens klager is gereageerd op de euthanasiewens van klager niet overeenkomt met hoe de reactie van de behandelaar is weergegeven in het dossier.

Klager licht zijn klacht toe. Verweerder zou in het gesprek dat klager en zij hadden naar aanleiding van zijn overwegingen om een euthanasietraject in te gaan hem methoden aan de hand hebben gedaan om zelf op een snelle wijze zijn leven te kunnen beëindigen, dit omdat de trajecten bij het Expertisecentrum Euthanasie een lange wachttijd kennen. Dit uitgebreid bespreken van medicatie als hulp bij zelfdoding geeft klager niet alleen een onveilig gevoel, het is ook strafbaar. Verder zou verweerder hem in de put hebben gepraat omdat zij benadrukte dat het begrijpelijk was dat hij somber was omdat hij niet het leven kon leiden zoals veel leeftijdgenoten dat doen met een eigen huis, een partner en kinderen. Op de opmerking van de voorzitter dat het mogelijk is om passages uit het dossier te laten verwijderen, geeft klager aan dat dit niet genoeg is. Klager wil weliswaar een rectificatie van hetgeen besproken is en het grootste gedeelte over dit onderwerp uit de rapportage laten verwijderen, maar hij doet daarnaast een beroep op de klachtencommissie om zo te voorkomen dat verweerder ook andere cliënten met een euthanasiewens op deze wijze benadert.

Het standpunt van verweerder A. luidt samengevat als volgt.

Verweerder geeft aan dat het klopt dat klager heeft aangegeven het niet eens te zijn met wat de GD, de heer xxx, heeft gerapporteerd over de euthanasiewens. Zij is vervolgens met klager in gesprek gegaan over de verschillende aspecten van een euthanasietraject. Allereerst heeft zij klager verwezen naar de geestelijk verzorger om in gesprek te gaan over zijn wens tot euthanasie. Daarnaast heeft zij samen met klager stil gestaan bij de euthanasiewens en daarbij aangegeven dat het traject bij het Expertiseteam Euthanasie een lang traject is met ook een lange wachttijd. Zij heeft aangegeven dat er binnen GGZ Oost Brabant een kernteam hulp vrijwillige levensbeëindiging bestaat en dat het ook een mogelijkheid is om met iemand van dit team in gesprek te gaan over zijn wens. Mocht de uitkomst van die gesprekken zijn dat klager vasthoudt aan zijn wens tot euthanasie, dan is er geen sprake van jarenlange wachttijden zoals bij het Expertisecentrum Euthanasie. Er is tijdens dit gesprek niets gezegd over medicatie. Wel is er discussie geweest over wat er wel en niet in het dossier van klager gerapporteerd mocht worden. Summiere informatie is blijven staan, de rest is verwijderd. De keer erop is het gesprek onder 'vertrouwelijk' gerapporteerd; dan is het niet voor iedereen leesbaar. Verweerder benadrukt dat aan klager geen middelen zijn aangeboden, er is wel aangegeven wat klager kan doen om het proces te versnellen via het interne kernteam. Het doel van het gesprek was om samen te kijken naar de worsteling die klager doormaakt, aldus verweerder.

De voorzitter geeft aan dat de beleving van de gesprekken lijnrecht tegenover elkaar staan.

Klacht over het inzetten verplichte zorg zonder zorgmachtiging.

Aanvankelijk verbleef klager op xxx in xxx. Klager kwam in eerste instantie op 29 juni 2023 voor een time-out van 2 weken naar xxx. Daarna is klager weer korte tijd teruggegaan naar xxx. Uiteindelijk is klager overgeplaatst naar xxx, eerst naar afdeling xxx en daarna naar de huidige afdeling, xxx.

Klager was in deze periode (tot de afgifte van de zorgmachtiging op 20 oktober 2023) vrijwillig opgenomen, maar hij mocht niet zonder toestemming en op de momenten dat hij dat zelf wilde de afdeling verlaten. Hij meldt dat hij sinds zijn opname op xxx geen vrijheden meer heeft gehad en dat hij de eerste drie maanden van zijn verblijf bijna alleen maar binnen heeft gezeten. Op enig moment heeft klager geprobeerd gebruik te maken van zijn vrijheden en is naar zijn moeder gegaan. Daar werd hij opgehaald door de politie en teruggebracht naar xxx. Klager geeft aan dat elke keer dat hij van zijn vrijheden gebruik wilde maken er discussie volgde of sancties en als hij zich niet aan de afspraken hield werd er gedreigd met het aanvragen van een zorgmachtiging.

Verweerder A. geeft aan dat klager vrijwillig verblijft op xxx. Hij verblijft op een behandelafdeling. In het kader van het volgen van de behandeling worden er individuele afspraken gemaakt over wanneer een cliënt aanwezig zou moeten zijn op de afdeling. Als het met een cliënt niet goed gaat dan wordt bekeken of het verstandig is om iemand vrij te laten in zijn keuze om de afdeling al dan niet te verlaten. Hier worden met cliënt individuele afspraken over gemaakt. Als er gedwongen zorg nodig is moet er een crisismaatregel of zorgmachtiging aangevraagd worden om een wettelijke basis te creëren voor het beperken van vrijheden. In de periode voorafgaand aan het aanvragen van de zorgmachtiging voor klager zijn er met klager afspraken gemaakt en hier is klager ook telkens aan herinnerd. Dit zijn, aldus verweerder, allemaal afspraken op vrijwillige basis geweest. Er is inmiddels een zorgmachtiging aangevraagd en verleend. Op basis van deze zorgmachtiging is uitsluitend medicatie aangezegd als verplichte zorg. Klager verblijft nog steeds op vrijwillige basis in xxx. Het beleid m.b.t. de behandeling van klager is zoveel mogelijk gebaseerd geweest op vrijwilligheid. Een belangrijke reden hiervoor was dat de verwachting was dat bij het aanvragen en verkrijgen van een zorgmachtiging de suicidaliteit bij klager zou toenemen. Verweerder merkt tevens op dat op de afdeling waar klager verblijft gesproken wordt over vrijheden. Op andere afdelingen binnen GGZ Oost Brabant wordt in vergelijkbare situaties gesproken over afspraken. De term afspraken past meer bij een vrijwillige opname terwijl de term vrijheden doorgaans gebruikt wordt in een verplicht kader. In de situatie van klager was dus volgens verweerder sprake van afspraken.

Klager ervaart dit anders. Klager geeft aan dat hij de eerste 3 maanden bijna alleen maar binnen heeft gezeten zonder vrijheden en dat hij ook telkens toestemming moet vragen om vrijheden te mogen opnemen. Dit getuigt van een ander karakter dan het maken van afspraken die op basis van gelijkwaardigheid worden gemaakt en uitsluitend betrekking hebben op het aanwezig zijn bij therapiemomenten.

Nu de zorgmachtiging uitsluitend ziet op verplichte medicatie en niet op verplicht verblijf in de accommodatie vraagt de voorzitter hoe het medicatiebeleid uitgevoerd wordt als klager besluit bij moeder te gaan wonen. Verweerder A. geeft aan dat met moeder en klager is afgesproken dat klager zijn medicatie blijft slikken met ondersteuning vanuit het FACT-team. Als er twijfels zijn of klager daadwerkelijk zijn medicatie inneemt, dan kan de Haldol spiegel worden geprikt.

Klacht over het delen van informatie met bewindvoerder:

Een oud-medewerker heeft per e-mail informatie gedeeld met een collega, waarbij de bewindvoerder in de cc staat. Deze oud-medewerker wist dat dat zonder toestemming niet mag. In het dossier is een toestemmingsformulier aangetroffen. Klager geeft aan dat niet zijn handtekening op het formulier staat. Klager heeft nooit toestemming gegeven. De pvp geeft aan dat klager heeft aangegeven dat zijn schulden weg zijn en hij zelf het beheer over zijn geld wil hebben. Een maand na dit bericht is de informatie gedeeld met bewindvoerder. De klachtencommissie heeft inzage gehad in het ondertekende toestemmingsformulier en in andere handgeschreven documenten van klager. De klachtencommissie constateert dat de handtekening onder het formulier niet overeenkomt met het handschrift van klager zoals te zien op andere formulieren

5. OVERWEGINGEN EN OORDEEL KLACHTENCOMMISSIE

5.1 De ontvankelijkheid van de klacht

De klacht met betrekking tot de wijze van reageren door de behandelaar op de euthanasiewens van klager en de klacht die betrekking heeft op het zonder toestemming verstrekken van informatie aan de bewindvoerder van klager richten zich beide op gedragingen waarop de Wet

kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) van toepassing is.

De klacht met betrekking tot het toepassen van verplichte zorg in de vorm van beperking van de bewegingsvrijheid richt zich op gedragingen waarop de Wet verplichte ggz (Wvvggz) van toepassing is.

Ingevolge artikel 2 lid 1.1 van het reglement van de klachtencommissie heeft de klachtencommissie tot taak om klachten te behandelen die worden ingediend op grond van de Wkkgz.

Ingevolgde artikel 2 lid 1.2 van het reglement van de klachtencommissie heeft de klachtencommissie tot taak om klachten te behandelen die worden ingediend op grond van de Wvvggz. Klager is als cliënt van GGZ Oost Brabant op grond van artikel 1 sub c van het reglement van de klachtencommissie bevoegd tot het indienen van een klacht bij de klachtencommissie. De klacht is schriftelijk en op de juiste wijze ingediend. De klacht van klager is derhalve ontvankelijk.

5.2 Overwegingen en beoordeling

De klachtencommissie overweegt met betrekking tot het eerste klachtonderdeel dat de lezingen m.b.t. hoe de behandelaar heeft gereageerd op de euthanasiewens van klager uiteenlopen. Op grond van het dossier en op grond van uitgebreide toelichting van verweerder ter zitting blijkt dat het doel van verweerder was om met klager de verschillende mogelijkheden te bespreken om zich verder op zijn euthanasiewens te oriënteren. De commissie is van oordeel dat verweerder dat goed en zorgvuldig heeft gedaan, maar sluit niet uit dat de mate van concretisering van de verschillende mogelijkheden wellicht een gevoel van onveiligheid bij klager heeft veroorzaakt. Vast staat voor de commissie dat verweerder aan klager geen middelen heeft geadviseerd om zelf een einde aan zijn leven te maken. In gevallen waarin de weergave van de feiten tussen partijen uiteen lopen, kan de commissie een klacht niet gegrond verklaren. Niet omdat de commissie aan het woord van de een meer waarde hecht dan aan dat van de ander maar simpelweg omdat de commissie de feiten niet kan vaststellen.

Met betrekking tot het tweede klachtonderdeel overweegt de commissie dat klager weliswaar bij GGZ Oost Brabant verbleef (en verblijft) in een vrijwillig kader, maar dat de afspraken die met klager gemaakt zijn over zijn aanwezigheid op de afdeling en de mogelijkheden om de afdeling te kunnen verlaten indien hij dat zou wensen, het karakter hebben gekregen van vrijheden zoals die in een verplicht kader worden gebruikt wanneer sprake is van verplichte zorg in de vorm van het beperken van vrijheden. Uit de decursus blijkt dat klager telkens moest verzoeken om van zijn vrijheden gebruik te mogen maken. De vrijheden zijn ook beperkt in tijd en doel en er moet toestemming voor gegeven worden.

Met betrekking tot het feit dat er op het moment van het beperken van de vrijheden van cliënt nog geen zorgmachtiging van toepassing was overweegt de commissie het volgende. In art. 10:3 lid 1, aanhef en onder e, Wvvggz is bepaald dat klager een schriftelijke en gemotiveerde klacht kan indienen bij de klachtencommissie over de nakoming van een verplichting of een beslissing op grond van art. 8:7 Wvvggz waarin is bepaald dat de zorgaanbieder alleen vormen van verplichte zorg kan toepassen die zijn opgenomen in de crisismaatregel of de zorgmachtiging, tenzij sprake is van tijdelijk verplichte zorg voorafgaand aan een crisismaatregel of van tijdelijk verplichte zorg in een noodsituatie.

Met betrekking tot het derde klachtonderdeel overweegt de commissie dat de instelling of de behandelaar uitsluitend behandelinhoudelijke informatie over een cliënt met de bewindvoerder mag delen indien de cliënt daar toestemming voor geeft. Er is in het dossier weliswaar een toestemmingsformulier aangetroffen waarin ook toestemming gegeven wordt voor het delen van informatie met de bewindvoerder maar klager heeft aangegeven dat het niet zijn handtekening is

die onder het formulier staat. Kijkend naar de andere documenten waaruit het handschrift en de handtekening van klager blijkt, constateert de commissie dat zij niet kan vaststellen dat het de handtekening van klager is die onder het betreffende toestemmingsformulier staat. Omdat klager specifiek toestemming heeft gegeven om gegevens uit te wisselen aangezien dit noodzakelijk is voor zijn behandeling, mocht de gegeven toestemming niet worden geacht te zijn verleend voor het geven van informatie aan de bewindvoerder voor wijziging van de grondslag van het bewind. Of de handtekening wel of niet van klager is kan daardoor verder buiten beschouwing worden gelaten.

6. BESLISSING

De klachtencommissie voornoemd, verklaart de klacht van klager inzake de gang van zaken rondom de euthanasiewens ongegrond.

De klachtencommissie voornoemd, verklaart de klachten van klager inzake het verlenen van verplichte zorg zonder zorgmachtiging en het delen van informatie met de bewindvoerder gegrond.

Voor het overige houdt de commissie de beslissing aan en wordt klager verzocht zijn verzoek om schadevergoeding ten aanzien van de verplichte zorg nader te onderbouwen, waarna aan de instelling om een reactie daarop wordt gevraagd en de commissie met een eindoordeel zal komen.

voorzitter klachtencommissie